

INSPIRATIONSPUNKTER

[Kun det talte ord gælder]

Talepapir – ERU alm. del – Spm. Ø stillet den 8. april 2014 efter ønske fra Mette Hjermind Dencker (DF) om kviklån

- Tak for invitationen til at komme her i udvalget i dag.
- Udvalget har stillet mig et spørgsmål, der vedrører de såkaldte kviklån. Spørgsmålet indeholder tre under-spørgsmål vedrørende høje renter, indførelse af et renteloft og hårdere sanktioner, som jeg vil besvare hver for sig.

Spørgsmål Ø:

Vil ministeren redegøre for, hvilke initiativer regeringen vil tage for at løse problemerne med de voldsomt høje renter, der ofte er på kviklån, og vil ministeren overveje muligheden for indførelse af et renteloft på kviklån og hårdere sanktioner overfor låneudbydere, der ikke overholder loven?

Indledning

- De kortfristede lån – også kaldet ”SMS-lån” eller ”kviklån” - kom på markedet omkring 2008. Lånene er kendetegnet ved:
 - at de indgås via SMS-beskeder eller via internet-tet,
 - at de ofte vedrører mindre beløb (op til 3.000 kr.),
 - at de typisk skal indfries senest inden 3 måneder og
 - at de har en meget høj årlig omkostning i procent (ÅOP).
- En undersøgelse foretaget af Forbrugerombudsmanden viser, at vi efter 2013 har set en klar stigning i udbuddet af denne type lån. Det viser sig, at lånene fortsat har en høj ÅOP, at lånebeløbene er højere end tidligere, at der er flere unge, der låner penge på denne måde. Samtidig misligholdes flere af lånene, da låntager ofte ikke kan betale.

- Jeg vil godt slå fast, at regeringen er opmærksom på disse problemer, og at der dermed er god grund til følge udviklingen.

Spørgsmål 1. Initiativer i relation til voldsomt høje renter

- Der spørges først til, hvilke initiativer, regeringen vil tage for at løse problemerne med de voldsomt høje renter.
- Som nævnt kan vi netop se, at kviklån fortsat er forbundet med høje renter, hvilket selvfølgelig er et stort problem, der kan betyde, at flere danskere gældsættes.
- Vi har derfor fokus på området, og jeg kan med glæde konstatere, at der allerede er igangsat en del nye initiativer, som jeg vil følge tæt.
- Først og fremmest har Forbrugerombudsmanden siden 2008, hvor lånene blev markedsført haft stor fokus på området. Han udstedte de første retningslinjer om kviklån i 2009 efterfulgt af de nye retningslinjer her fra 1. april 2014.
- Retningslinjerne skal gøre det nemmere for virksomhederne at overholde reglerne og give forbrugeren den relevante information, så de fx bedre kan sammenligne forskellige lånetilbud.
- Det er vigtigt at fremhæve, at långiver ifølge retningslinjerne bl.a. skal foretage en kreditvurdering af låntager. Långiver skal således sikre sig, at lånet indgås på et forsvarligt og informeret grundlag, hvor låntagers mulighed for at betale lånet tilbage vurderes. Det vil således være i strid med god markedsføringsskik, hvis långiver medvirker til låntagers gældsstiftelse.
- Forbrugerombudsmanden kan desuden anmode långiverne om at afgive kvartalsvise indberetninger om bl.a. antal indgåede aftaler og antal misligholdte aftaler, så han bedre kan følge udviklingen.
- Den nylige stigning i antallet af misligholdte aftaler har ført til, at Forbrugerombudsmanden har bedt udbyderne om en redegørelse for udviklingen.

- På baggrund af vores Forbrugerpolitiske eftersyn fra august 2012 får vi snart endnu et redskab til at sikre forbrugerne, når Ankenævnet for Finansieringsselskaber bliver nedsat. Det giver nemlig forbrugere med kviklån mulighed for at klage, hvis de mener, at renten er for høj.
- Derudover har Penge- og Pensionspanelet fokus på at øge forbrugernes forståelse for finansielle forhold og har bl.a. lanceret en række initiativer rettet mod unge forbrugere. Panelet er aktivt på Facebook, hvor unge er i dialog om privatøkonomiske forhold og med app'en – Lommebudget, hvor de unge kan få overblik over deres forbrug.
- Branchen har også selv indført et nyt værktøj kaldet "KreditStatus", hvor kreditgivere med kundens samtykke kan få oplysninger om kundens eksisterende lån og kreditter hos andre långivere, der er tilsluttet ordningen.
- Endelig kan jeg oplyse, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, bl.a. på baggrund af de problemer, som DRs undersøgelse af kviklånsmarkedet peger på, vil iværksætte en undersøgelse af markedet, så vi kan få et overblik over området. Jeg vil på den baggrund overveje, om der er behov for yderligere initiativer eller ny regulering på området.

Spørgsmål 2. Indførelse af et renteloft på kviklån (ÅOP-loft)

- Der spørges dernæst til, hvorvidt vi ønsker at indføre et renteloft på kviklån.
- Der eksisterer allerede i dag et forbud mod urimeligt høje låneomkostninger i Kreditaftaleloven og via Straffelovens bestemmelser om åger.
- Derudover skal långiver give forbrugeren en række oplysninger om lånet, herunder bl.a. om lånets ÅOP. Dermed sikres det, at forbrugeren kan træffe beslutning på et veloplyst grundlag.

- Som sagt er vi som opfølgning på det Forbrugerpolitiske eftersyn i fuld gang med at nedsætte Ankenævn for Finansieringsselskaber. Ankenævnet vil bl.a. kunne træffe afgørelse om nedsættelse af urimelige låneomkostninger. Det er forventningen, at vi dermed kan få en praksis for, hvornår ÅOP er urimeligt højt, hvilket vil styrke beskyttelsen af forbrugerne og forbedre Forbrugerombudsmandens mulighed for at gribe ind i konkrete sager.
- Det er selvfølgelig også vigtigt at være opmærksom på, at vi har et grundlæggende princip om aftalefrihed i Danmark. Jeg vil gerne bemærke, at forbrugerne naturligvis selv har et stort ansvar i forhold til deres økonomi og de lån, som de vælger at optage.
- Jeg vil samtidig gerne påpege, at eksisterende undersøgelser ikke har kunnet påvise en sammenhæng mellem et loft over ÅOP og at færre forbrugere gældsætter sig.
- Der kan være en risiko for, at et ÅOP-loft vil have en normerende effekt, så alle låntagere lægger sig op af det. Det hindrer konkurrencen og risikerer en stigning i ÅOP. Det vil selvfølgelig også være sådan, at såfremt man bare lægger niveauet højt nok, så vil det ikke virke normerende.
- Afslutningsvist er det vigtigt at være opmærksom på, at alt afhængig af de konkrete omstændigheder vil der være stor forskel på, om den anførte ÅOP er rimelig. Der kan bl.a. være risiko for, at indførelsen af et ÅOP-loft vil kunne medføre, at det ikke længere vil være muligt at låne små beløb i kortere perioder. Det vil kunne medføre risiko for, at de forbrugere der efterspørger sådanne typer lån, vil være nødsaget til at optage lån via alternative lånekanaler.

Spørgsmål 3. Indførelse af hårdere sanktioner

- Afslutningsvist spørges der til, om jeg vil overveje at indføre hårdere sanktioner overfor låneudbydere.
- Markedsføringslovens § 14a stiller krav til, hvilke standardoplysninger der skal anføres ved enhver markedsføring af kreditaftaler, hvor der angives en rentesats eller talstørrelser vedrørende omkostningerne i forbindelse med forbrugerkredit.

- Der sker således en overtrædelse af markedsføringsloven, hvis långiver bl.a. undlader at oplyse om ÅOP eller det samlede kreditbeløb. Sådanne overtrædelser straffes med bøde.
- Som på alle andre retsområder er det selvfølgelig afgørende, at lovgivningen bliver overholdt, og jeg er naturligvis opmærksom på de problemstillinger, som der er på kviklånsmarkedet. Jeg har derfor løbende fokus på området og har desuden noteret mig, at Forbrugerombudsmanden har det samme, så de erhvervsdrivende, der ikke følger reglerne, må forventes at blive retsforfulgt.
- Der har indtil nu været tre sager, hvor virksomheder er blevet idømt bødestraf på dette område. To af virksomhederne blev idømt en bøde på 100.000 kr. hver, mens denne sidste virksomhed blev pålagt en bøde på 25.000 kr.
- Lad mig først slå fast, at det er domstolene og anklagemyndigheden, der fastlægger bøders størrelse ved overtrædelse af strafbelagte bestemmelser. Det er ikke anderledes her og jeg har ingen grund til at anfægte deres vurdering af de konkrete overtrædelser på kviklånsmarkedet.
- Når det er sagt, er vi selvfølgelig nødt til at se på, om de regler, vi har, er tilstrækkelige og har den rette effekt.
- Det er derfor vigtigt, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger kviklånsmarkedet, så vi kan få et overblik over problemernes omfang. Afhængig af, hvad deres undersøgelse viser, kan vi selvfølgelig være nødt til at se på, om det nuværende straffniveau er passende.

Afslutning

- Tak for ordet.